

Sygn. akt II UK 445/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 grudnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak (przewodniczący)
SSN Bogusław Cudowski
SSN Zbigniew Korzeniowski (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku J. R.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W.
o emeryturę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 6 grudnia 2016 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 20 lutego 2015 r., sygn. akt III AUa (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania oraz orzeczenia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Pozwany organ rentowy decyzją z 27 kwietnia 2012 r. odmówił
wnioskodawcy J. R. prawa do wcześniejszej emerytury wobec braku co najmniej 15
lat pracy dziennikarskiej. Uznał 10 lat, 9 m-cy i 14 dni takiej pracy.

Sąd Okręgowy w W. ustalił, że wnioskodawcy należy zaliczyć do pracy dziennikarskiej dalsze okresy zatrudnienia: od 31 grudnia 1991 r. do 31 marca 1992 r. - 3 miesiące w „K.” sp. z o.o., od 1 kwietnia do 31 maja 1992 r. - 2 miesiące w B. w „O.” oraz od 1 października 1992 r. do 31 marca 1996 r. w kancelarii W., z tym że w tym ostatnim okresie – 2 lata, 9 m-cy i 2 dni wobec przebywania na urloпах bezpłatnych i zasiłkach chorobowych. Łącznie zwiększa to staż pracy dziennikarskiej o 3 lata, 2 miesiące i 2 dni. W sumie z okresem uznanym przez organ rentowy, czyli 10 lat, 9 m-cy i 14 dni, jest to okres 14 lat, 11 m-cy i 16 dni. Sąd Okręgowy stwierdził, że wnioskodawca nie posiada co najmniej 15 lat pracy dziennikarskiej i dlatego wyrokiem z 6 listopada 2013 r. oddalił jego odwołanie od decyzji pozwanego z 27 kwietnia 2012 r.

W apelacji wnioskodawca zarzucił naruszenie prawa materialnego i procesowego. W szczególności niezasadne niezaliczenie do szczególnego zatrudnienia okresu urlop dla poratowania zdrowia na podstawie art. 27 § 3 Układu Zbiorowego Dziennikarzy.

Sąd Apelacyjny w W. wyrokiem z 20 lutego 2015 r. uwzględnił apelację i zmienił wyrok Sądu Okręgowego oraz decyzję pozwanego w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury od 24 lutego 2012 r. Stwierdził, że Sąd Okręgowy prawidłowo uwzględnił okresy pracy dziennikarskiej, czyli od 31 grudnia 1991 r. do 31 marca 1993 r. (3 miesiące), od 1 kwietnia do 31 maja 1992 r. (2 miesiące) oraz od 1 października 1992 r. do 31 marca 1996 r. (2 lata, 9 m-cy, 2 dni). Łącznie z okresami uwzględnionymi przez organ rentowy, Sąd Okręgowy ustalił, że odwołujący się posiada 14 lat, 11 m-cy, 16 dni okresów pracy dziennikarza.

Sąd Apelacyjny nie podzielił oceny Sądu Okręgowego, że do okresów szczególnej pracy zaliczeniu nie podlega urlop zdrowotny od 1 do 30 kwietnia 1996 r. Przepis art. 32 ust. 1a pkt 1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, stanowiący, iż przy ustaleniu okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby lub macierzyństwa został dodany nowelą ustawy z 20 kwietnia 2004 r., która weszła w życie 1 lipca 2004 r. Zatem wymienione okresy (w tym

urlopu dla poratowania zdrowia) nie podlegają zaliczeniu do pracy w szczególnym charakterze, gdy ubezpieczony korzystał ze świadczeń lub pobierał wynagrodzenie po dniu wejścia w życie nowelizacji ustawy, czyli po 1 lipca 2004 r. Odwołujący się spełniał na 1 lipca 2004 r. warunki do nabycia prawa do wcześniejszej emerytury, dotyczące wymaganych okresów. 1 stycznia 1999 r. posiadał łączny staż okresów składkowych i nieskładkowych powyżej 25 lat. Posiadał także co najmniej 15 lat pracy w szczególnym charakterze jako dziennikarz, po uwzględnieniu objętego apelacją okresu płatnego urlopu zdrowotnego od 1 do 30 kwietnia 1996 r. Z tych samych względów Sąd Okręgowy błędnie odmówił ubezpieczonemu zaliczenia do pracy dziennikarskiej także okresów zasiłków chorobowych i okresów pobierania wynagrodzenia za czas choroby w 1995 r. Jedynie okresy urlopów bezpłatnych nie podlegały uwzględnieniu do okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Po uwzględnieniu odwołującemu do pracy dziennikarskiej okresu objętego apelacją od 1 do 30 kwietnia 1996 r., spełnia on warunki do nabycia prawa do emerytury. Uzasadniało to uwzględnienie apelacji (art. 386 § 1 k.p.c.).

W skardze kasacyjnej zarzucono naruszenie: 1) prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 32 ust. 1, ust. 3 pkt 4 w związku z art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz przepisu § 13 pkt 2 w związku z § 2 rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, polegającego na błędnym przyjęciu stanowiska, że wnioskodawca spełnia warunki do nabycia prawa do wcześniejszej emerytury, w tym warunek 15 lat pracy w szczególnym charakterze (praca dziennikarska); 2) przepisów postępowania – art. 217 § 3 k.p.c., art. 231 k.p.c., art. 233 § 1 k.p.c., art. 316 § 1 k.p.c., art. 328 § 2 k.p.c., art. 382 k.p.c., art. 391 k.p.c. wskutek niedokonania wszechstronnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, przyjęcie za własne ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego jako dostatecznie wyjaśnione okoliczności sporne i nie ustosunkowanie się do całości materiału dowodowego, polegającego na uznaniu okresu pracy w szczególnym charakterze (pracy dziennikarskiej) w wymiarze co najmniej 15 lat pracy

dziennikarza w sytuacji, gdy faktyczny okres takiej pracy wynosi jedynie 13 lat, 11 m-cy i 16 dni.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na podstawę przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., albowiem jest oczywiście uzasadniona, gdyż wnioskodawca nie spełnia warunku 15 lat pracy w szczególnym warunkach dziennikarza, uprawniającego do wcześniejszej emerytury w oparciu o art. 184 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 32 ust. 1 i ust. 3 pkt 4 ustawy, a Sąd Apelacyjny błędnie (omyłka rachunkowa) ustalił ten staż pracy na podstawie zebranego materiału dowodowego, przyjmując okres uznany przez organ rentowy w wymiarze 10 lat, 9 m-cy i 14 dni oraz okres zaliczony przez Sąd Okręgowy w wymiarze 3 lat, 2 m-cy i 2 dni jako łączny staż pracy w szczególnym charakterze w wymiarze 14 lat i 11 m-cy 14 dni (prawidłowo wyliczony okres wynosi 13 lat, 11 m-cy i 16 dni) i uzupełniając go dodatkowo o jeden miesiąc.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzuty skargi kasacyjnej uzasadniają jej wniosek o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Stwierdzenie prawa do emerytury dopiero przez Sąd Apelacyjny wymaga samodzielnej analizy i wykazania, że wszystkie przesłanki emerytury zostały spełnione, nawet gdy nie stanowiły zasadniczego przedmiotu sporu czy wcześniej decyzji.

Skarżący zasadnie zarzuca nieuprawnione poprzestanie przez Sąd Apelacyjny na wyliczeniu stażu dziennikarskiego podanego przez Sąd Okręgowy. Pozwany uznał 10 lat, 9 m-cy i 14 dni pracy dziennikarskiej. Okresy które dodatkowo zaliczył Sąd Okręgowy nie dawały łącznie 14 lat, 11 m-cy i 16 dni pracy dziennikarskiej. Sąd Apelacyjny powtarza je w uzasadnieniu wyroku i chodzi o 3 miesiące w K., 2 miesiące w B. i 2 lata, 9 m-cy i 2 dni w spółce W. Suma wskazuje, że jest to mniej niż 14 lat, 11 m-cy i 16 dni (13 lat 11 m-cy i 16 dni). Sąd Okręgowy podał, że jest to okres 14 lat, 11 m-cy i 16 dni i Sąd Apelacyjny nie zweryfikował tego wyliczenia.

Zaliczenie przez Sąd Apelacyjny do pracy dziennikarskiej urlopu w kwietniu 1996 r. nie uprawnia więc stwierdzenia, że wnioskodawca ma 15 lat pracy dziennikarskiej.

Gdyby przyjąć, iż prócz urlopu w kwietniu 1996 r. Sąd Apelacyjny do wymaganego szczególnego zatrudnienia zaliczył także okresy zasiłków chorobowych i pobierania wynagrodzenia za czas choroby, bo tak zdaje się wynikać z końcowej części uzasadnienia zaskarżonego wyroku („*Dodatkowo uznać należy*”), to również te okresy nie składają się na 15 lat szczególnego zatrudnienia. Wynika to z analizy decyzji i zakresu odwołania. Otóż w decyzji pozwany uznał 10 lat, 9 m-cy i 14 dni pracy dziennikarskiej. Skoro sporne były trzy okresy, czyli od 31 grudnia 1991 r. do 31 marca 1992 r., od 1 kwietnia do 31 maja 1992 r. i od 1 października 1992 r. do 30 kwietnia 1996 r., to łącznie nie przekraczają 15 lat (10 lat, 9 m-cy, 4 dni + 3 m-ce + 2 m-ce + 3 lata i 7 m-cy).

Sąd Najwyższy nie wychodzi poza treść zarzutów skargi (art. 398¹³ § 1 k.p.c.) i nie ocenia czy poszczególne okresy zasadnie mogły zostać zaliczone do pracy dziennikarskiej. Skarżący poprzestał na braku wymaganego okresu i zarzut ten jest uzasadniony. Z tej przyczyny zasadne są zarzuty skargi. Tłumaczy to również, że nie ma racji odpowiedź na skargę, gdyż skarga była dopuszczalna i jest zasadna, skoro w sprawie nie ustalono podstawowej przesłanki prawa do wcześniejszej emerytury.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 1 k.p.c. oraz art. 108 § 2 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.).

r.g.